

"Det kunde ha varit jag"

Sarah Blomberg, socionom i Nyköpings församling, har hjärta för samhällets mest utsatta

Tema: Lära och undervisa

Det kristna livets lärande tar aldrig slut. Alla är vi samtidigt både elever och lärare.

Biskop Johan

"Som vi ber – så lär vi!"

Så funkar det...

... läs om Strängnäs stifts Prästlönetillgångar (PLT).

Boktips och korsord

för sommaren

EN GÅVA FÖR VÄRLDEN

I en tid då krig, coronapandemin och klimatförändringar tvingar miljoner människor på flykt och till ett liv i extrem fattigdom och hunger, är behoven av gåvor större än någonsin. Act Svenska kyrkan bidrar till att människor på flykt undan kriget i Ukraina får mat, att barn i Syrien tryggt kan ta sig till skolan och att jordbrukare på Afrikas horn har alternativ försörjning när torkan slår till.

Vi finns på plats vid katastrofer och för att människor ska få möjlighet att leva värdiga liv arbetar vi även långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor.

Foto: Sean Furlonger

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen utkommer med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 600 exemplar
Utges av stiftsstyrelsen i Strängnäs stift.

ANSVARIG UTGIVARE

Jimmy Åkerfeldt

REDAKTÖR

Marlene W Antonson
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Marlene W Antonson
Hanna Eliasson
Elin Henningsson
Åsa Ingårda
Agneta Larsson
Mathias Lundqvist

KONTAKT

Portalen, Marlene W Antonson
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

svenskakyrkan.se/strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Sarah Blomberg, Nyköping
Foto: Janne Höglund

Biskopar hit och ärkebiskopar dit. När du läser detta är det förmodligen klart med ny ärkebiskop för Svenska kyrkan (andra valomgången var 8 juni), men i skrivande stund lever vi i ovisshet. Grattis till den det blev!

Genom sina medlemmar och församlingar lever Svenska kyrkan i allra högsta grad oavsett vem som är ärkebiskop. Gud verkar genom oss alla, och genom vår stiftstidning hoppas vi.

Trerlig sommar!

MARLENE OCH PIA

Fokus på ...

VÅREN har kantats av möten av olika slag. Äntligen har vi fått ses på Präst- och diakonmötet. I höst möts också kyrkomusiker och församlingspedagoger till det gemensamma temat "Så att Gud blir ärad". Till stiftsgården Stjärnholm kommer bokningarna in och våra almanackor fylls av aktiviteter. Det känns som att vi har mycket att ta igen. Nu är vi i gång.

Det är fint och viktigt att få mötas fysiskt. Samtidigt försöker vi på bästa sätt använda erfarenheterna från de digitala arbetssätt vi lärt oss.

ETT av Strängnäs stifts prioriterade områden är hållbarhet med utgångspunkt i Svenska kyrkans färdplan för klimatet och vi är i början av en stor omställningsperiod. Det finns anledning att titta på allt från res- och konsumtionsmönster till energianvändning i fastigheter, begravningsverksamhet och skogsbruk. Även små förändringssteg är bra.

EN kollega konstaterade häromdagen att det verkar som att kyrkan börjar inta en tydligare roll i samhället. De goda krafter som för oss samman och ger livet ett sammanhang med trygghet och framtidsriktning är ovärderliga. Den kristna trons försonande dimensioner i och bortom tid är något som världen alltid behöver höra om.

JIMMY ÅKERFELDT, STIFTSDIRECTOR

Innehåll

4-5. Sagt vid kyrkkaffet.

6-10. Stifta bekantskap med Sarah Blomberg, socionom i Nyköpings församling.

12. Stiftet runt.

13. Följ med och be.

14-19. Tema: Lära och undervisa. Bibelgrupper, lego och kyrkvandringar - kunskap för ett kristet liv.

20-22. Fördjupningstext av Helena Åhlin, stiftspedagog och projektledare.

24-25. Så funkar det med Prästlönetillgångarna i Strängnäs stift.

26. Nyfiken på Malin Söderman, ny ordförande för Svenska Kyrkans Unga i Strängnäs stift.

27. Kurser och utbildningar.

28. Biskop Johan skriver.

Tips

Cecilia tipsar om bra läsning ...

VÅRT LÄRANDE. Jag fastnade för artikeln om 2000 år av undervisning, det som kyrkan hållit på med jämt men som nu är högst aktuellt.

Sidorna 20-22.

KLIMATET. De små notiserna innehåller mycket. Exempelvis en viktig konferens om klimatförnekelse, missa inte den på sidan 4.

MÖTEN. Bland det viktigaste jag gör i mitt jobb som stiftspedagog tycker jag är att erbjuda församlingar med små konfirmandgrupper att komma till stiftsgården och ha läger tillsammans med andra. Sidan 27.

Cecilia Sundkvist är pedagog på stiftet och arbetar bland annat på stiftsgården Stjärnholm.

FOTO: ANDY PRHAT

FÖRELÄSARE. Tobias Karlsson, bland annat känd från TV4:s Let's Dance är även författare till succéboken "Inte alltid en dans på rosor". På "Takeoff" berättar han om sitt liv och delar med sig av sina erfarenheter av att inte passa in.

Kick-off med "Takeoff"

Efter uteblivna konfirmanddagar på grund av pandemin satsar stiftet lite extra med en festlig dag - en "Takeoff".

- Vi välkomnar nykonfirmerade, unga ledare, och ungdomsgrupper, säger stiftspedagogen Marie Westling.

Namnet "Takeoff" syftar på att man gör ett avstamp. Konfirmationen är inte slutet utan då finns andra verksamheter och uppdrag att gå vidare med för den som vill.

- Vi har föreläsningar, workshops och mingeltid då man får veta mer. Och konfirmander får en föraning om vad man kan fortsätta med som ung, säger Marie Westling.

Förutom festivalaktiviteter blir det en föreläsning av "Lets dance -Tobias" med rubriken "Livet är inte en dans på rosor" (men lite dans med Tobias utlovas), musik- och skrivworkshop med låtskrivaren och sångaren Tommie Sewón samt mäsas med biskop Johan.

Församlingar och konfirmandgrupper inbjuds också att medverka. Har ni en rolig verksamhet som kan inspirera andra? Har ni ungdomar som spelar och sjunger? Kontakta Marie Westling, 0152-23433.

www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/takeoff22

- **Plats:** stiftsgården Stjärnholm.
- **För:** den som är 15 år el äldre.
- **Dag o tid:** 24 september kl. 10-17.
- **Kostnad:** 200 kr/deltagare. (mat, fika och aktiviteter ingår).
- **Anmälan:** stänger den 23/8.

Symbolen för skapelsetid 2022 är den brinnande busken.

Gudstjänstpepp för skapelsen

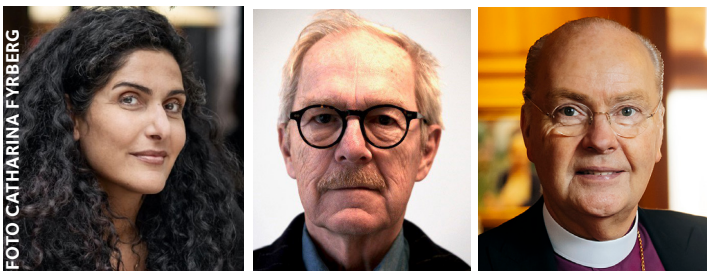
Skapelsetid, Season of creation, är ett gemensamt initiativ där kyrkor och samfund över hela världen visar hur viktigt det är att i gudstjänsten lyfta frågor som rör vårt förhållande till skapelsen.

Skapelsetid infaller varje år 1 september till 4 oktober. Årets tema är "Lyssna till skapelsens rop!" och symbolen är den brinnande busken.

Var med på en inspirationsdag - gudstjänstpepp för alla: lördag 20 augusti kl 10-15. En dag på **stiftsgården Stjärnholm** för anställda och ideella gudstjänstfirare i alla åldrar.

Konferens om klimatförnekelse

FOTO CATHARINA FYRBERG

Mina Dennert, Erik Amnå och biskop Johan är några av de medverkande på konferensen den 26 september.

En heldagskonferens, måndagen den 26 september i Stockholm, för dig som vill finna mod och kunskap för att hantera utmaningar och ansvara för skapelsen i klimatkrisens tid. Som medarbetare, medborgare och medmänniska. Konferensen är kostnadsfri och medverkar gör bland annat Johan Dalman, biskop i Strängnäs stift, Andreas Holmberg, biskop i Stockholms stift, Erik Amnå, professor emeritus i statskunskap samt Mina Dennert, journalist, författare och grundare av #jagärhär.

Värdar för konferensen är stiftet i **Strängnäs**, Karlstad och Stockholm, i samarbete med Programmet Social hållbarhet Fokus tillit och demokrati.

Mer information och anmälan här:
www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift/klimatfornekelse

Jesus fylld av (ande)dräkt

En uppblåsbar Jesus är vad alla kristna drömmer om! Flyter på vatten och är 17 cm hög. Köp inför sommarens badlekar. 99 kronor på skojigasaker.se

Välkomna till tjänst!

Den 12 juni får Strängnäs stift nya präster och diakoner i en vigningsguds-tjänst kl. 11 i Strängnäs domkyrka.

Stiftet får ett nytt naturreservat

I maj invigdes det nya Lundby ängs naturreservat som ligger i **Viby församling**. Reservatet finns på mark som förvaltas av **Prästlönetillgångar** (i Strängnäs stift). Landshövding Maria Larsson klippte band.

24

... procent. Så mycket ökade Strängnäs stift i fasteinsamlingen 2022 jämfört med 2021.

Rekordstort *tack!*

Strängnäs stift samlade i Svenska kyrkans fasteaktion in 2 651 334 kronor, vilket är en ökning med drygt 642 000 kronor jämfört med 2021.

Kriget i Ukraina har engagerat församlingar, privatpersoner och företag och bidragit till det höga insamlingsresultatet. Över hela Sverige samlade Svenska kyrkan in 61,6 miljoner kronor, vilket är nytt rekord.

Pengarna kommer bland annat att användas till att motverka hunger, svält och främja hållbar fred via Act Svenska kyrkan.

Stiftet som karta i tusentals bitar

Nu finns **Strängnäs stift** tredimensionell legomodell i 2,8 x 1,3 meter. Ett 30-tal av stiftets kyrkor finns avbildade så autentiskt som tillgängliga legobitar medgav – däribland domkyrkan – men alla kyrkor finns representerade. Stiftspedagogen Daniel Brodén har varit arkitekt, byggledare och hantverkare.

– Det här var biskop Johans idé inför Präst- och diakonmötet och jag har tyckt det varit jätteroligt. Jag har tagit hjälp av min familj, det är ett av våra stora intresse och något som vi ändå gärna gör tillsammans, berättar Daniel Brodén.

Daniel höftar att modellen

innehåller minst 10 000 bitar och den kommer att finnas för beskådan på stiftsgården Stjärnholm åtminstone till och med biskopens möte med kyrkomusiker och församlingspedagoger i höst.

Sedan tycker Daniel att den bör plockas isär.

– Lego är levande och kreativt så jag hoppas att det kommer till användning i stiftets barn- och ungdomsarbete.

FOTO: DANIEL BRODÉN

”Berättelsen om **en pilgrims brist på utveckling** med en ganska stor portion **humor** längs vägen.”

BONO OM SIN KOMMANDE SJÄLVBIOGRAFI (DAGEN)

Äntligen kunde kören sjunga ut

FOTO: PHILIP ALEBO

Mellösa Hembygds- och kyrkokör firade i maj 100-årsjubileum.

Det var röda mattan och mingel i **Mellösa församling** och kyrka när Mellösa Hembygds- och kyrkokör inledde firandet av sina 100 år lördagen den 14 maj.

Höjdpunkten blev sedan en jubileumskoncert där kören tillsammans med orkester framförde en blandad repertoar med alltifrån Alta Trinitä till Händels "Hallelujakören", Stad i ljus och Sommarsalm.

– Kören fyllde egentligen förra året, 2021, men pandemin satte

stopp för firandet då, berättar Örjan Edman som arbetar i församlingen. Han är också medlem i kören och en av solisterna vid jubileumskonserter.

Kyrkokören leds av kantor Lena Karlsson och pianisten Gustav Andersson hade skrivit egna arrangemang för kören.

– Den som varit med längst i kören är Bertil Anderson, han har varit med i hela 72 år! Han började i kören som 12-åring.

PIA ANDERSSON

Besök en ny kyrka *i sommar*

Kyrkguiden är appen för den som vill veta vad som händer inom Svenska kyrkan och som vill ha hjälp att hitta till olika kyrkor och aktiviteter på semestern.

Appen är gratis och finns för både Iphone och Android. Ladda ned den du också!

Syfförening fyller 100

År 1922 startade syfföreningen i **Sorunda församling**, och fortfarande samlas cirka 15 personer en gång i månaden för att sy och sticka. Målet är att samla in pengar till välgörenhet.

I Sorunda kyrka finns under juni en utställning med bland annat bilder och handarbeten från syfföreningens träffar genom de 100 år som gått sedan starten.

"Undrar om semestern i sommar blir på Costa del Balkong eller Los Verandas?"

Prosten Pihls gård
Svenska kyrkan
NYKÖPINGS FÖRSAMLING

Hon vill vara *dörröppnare*

Sarah Blomberg, socionom i Nyköpings församling, vill att fler ska känna sig hemma i kyrkan.

Hon var en stökig tonåring, Sarah Blomberg. Hon var sällan i skolan. Festade och testade droger. Sökte mening. Med hjärtat som livets kompass kom hon till ett barnhem i Rumänien och där ställde hon om kursen. Idag arbetar Sarah för att hjälpa och upprätta samhällets mest utsatta. – Det kunde ha varit jag, konstaterar hon.

TEXT: MARLENE W ANTONSON FOTO: JANNE HÖGLUND

SEDAN BÖRJAN av mars jobbar Sarah Blomberg delar av sina dagar på Skavsta flygplats. När kriget i Ukraina var ett faktum släppte Svenska kyrkan i Nyköping vad man hade för händerna och byggde upp en flyktingmottagning på flygplatsen. Vi träffas i "Vita havet" – rummet där flyktingarna från Ukraina kan mellanlanda mellan kriget och registreringen på Migrationsverket i Sundbyberg.

4-6 gånger per dag fylls det med mestadels mammor och barn som flyger in från Gdansk, Krakow, Bukarest... Här möts de av Svenska kyrkan, Röda Korset, Rädda barnen och Caritas (katolska kyrkans hjälporganisation). Innan bussen går vidare får de hämta andan och livets nödtorft. Blöjor, tandborste och tandkräm, klämmisar för små barn, färdigsoppor, drickor och lite godis ligger lättåskådligt på ett bord. Här finns

en liten lekhörna med gosedjur. En bilmatta. I ett hörn ett skötbord. På väggen hänger tavlor för kommunikationsstöd – bilder och fraser på ukrainska och engelska som gör det möjligt att prata om allt från hur de mår, den medicinska hälsan och var de kan ladda mobiltelefonen. Sarah och hennes medarbetare delar ut åtråvärda simkort som bolag skänkt. Att kunna meddela sig med omvärlden är livsviktigt, de flesta har anhöriga kvar i ett land där bomberna faller konstant. De har lyckats fly därifrån men Sarah och hennes kollegor ser samtidigt hur mammor och barn riskerar att gå från ett krig till ett annat. Alla som möter upp för att hjälpa ankommande på flygplatsen har inte goda intentioner.

– Det är svårt att bevisa men väldigt mycket tyder på att det pågår människohandel här ute. Vi ser hur samma män, och

även kvinnor, kommer tillbaka hit för att plocka upp flyktingar. Kvinnorna vågar inte alltid säga som det är till gränspolis och migrationsverket, det är först när de kommer in i vårt rum de slappnar av. Vi ställer ofta samma frågor som polisen och migrationsverket men kan få andra svar.

– De är rädda för att bli avvisade från Sverige, många har ingenstans att ta vägen, inte ens pengar till bussen. Om vi får veta att de bestämt träff med någon de egentligen inte känner kan vi be att få se konversationen, det kan vara svenskar som erbjudit gratis boende via falska Facebook-profiler. När vi informerar om de alternativ som finns ändrar de flesta sina planer.

Världen har blivit ondare och fulare på bara några veckor konstaterar hon.

INTE SÅ att hon är obekant med svärtan i livet. Hon var ett älskat men ganska ensamt barn långt ute på landet.

– Jag var en strulig tonåring. Jag drack alkohol, testade droger. Hamnade i en bråkstake-klass och gick ut grundskolan utan fullständiga betyg.

– Jag var allmänt jobbig. Skolkade mer än jag var på plats.

Vändningen kom när hon som 17-åring var volontär på ett barnhem i Rumänien. Erfarenheten har präglat henne för alltid. Misären var påtaglig. Hon beskriver hur barnen låg i långa rader på det lokala sjukhuset, minns den fruktansvärda lukten, den avskavda huden under blöjorna, som bara byttes på utsatta tider.

– Det var en chock. Mitt hjärta värkte av vad jag såg och jag växte upp där och då!

– På barnhemmet hade barnen det ganska bra. Jag blev fast där och återvände flera gånger. Jag blev makalöst förälskad i ett tvillingpar, inte minst i flickan som var sen i utvecklingen. Jag tog hand om henne och ville så otroligt gärna ta hem dem till Sverige. Få bli deras mamma.

Där och då bestämde sig Sarah för att avstå egna barn och adoptera i stället.

– Det blev så tydligt att jag kan älska ett barn så starkt som inte är mitt, säger hon. Det är lätt att se en svärmisk tonåring framför sig, men för Sarah var det inte så. Hennes hjärta talar bara väldigt starkt.

– Jag drivs av hjärtat. Det har alltid varit så.

”Missbrukare är inte endast sitt missbruk, jag vill säga ”Se människan” – vad finns bakom beteendet?”

SARAH FÖRSTOD någonstans att om hon någonsin skulle kunna ta hem de här barnen behövde hon en utbildning och ett stabilt liv. Det gav henne kraft att förändra sitt liv. Med tvillingarna för sina ögon och bra stöd från en stabil pojkvän gick hon från ofullständiga betyg i grundskolan till socionomexamen. Ett yrkesval som bottnade i en självklarhet att hjälpa den som behöver. Sarah lämnade måhända det struliga livet bakom sig men aldrig vännerna. Hon står med en fot i vardera världen. Hon har varit på mer än en begravning för sina gamla vänner och bär dem ständigt med sig i sitt hjärta. De är en stor drivkraft i hennes arbete som socionom.

– De är mina vänner och jag har alltid känt en stark kärlek till dem. Jag vill att människor ska se på dem på ett annat sätt. Missbrukare är inte endast sitt missbruk, jag vill säga ”Se människan” – vad finns bakom beteendet? Vad är det för smärta de bär?

Hon möter ofta generella fördomar och kommentarer som sipprar ut och vittnar om en människosyn hon vill motverka.

– Det finns ett sånt ”vi och dom”. Man förstår inte hur privilegierad man är, och varför en trasig människa väljer fel.

SARAH ARBETADE som socionom med utredningar av familjer och placeringar av barn. Privat så letade hon efter en man som var villig att adoptera från Rumänien och bli förälder på samma premisser som hon själv. Och hur det gick till är i sig en solskenshistoria.

Sarah var bjuden på bröllop för en av sina bästa vänner. Hon blev placerad bredvid brudgummens bror Alex som hade sin lille son med sig. Åtminstone var det vad Sarah

trodde. Hon påtalade för vännen vilken fin pappa brodern var, varpå hon fick till svar att ”nej, det där är inte hans son egentligen, det är hans före detta tjejs barn”. Då visste Sarah, där var mannen som skulle bli pappa till hennes barn.

– Jag åkte hem från bröllopet, gjorde slut med min date och berättade för mina kompisar att jag skulle gifta mig, säger Sarah och skrattar.

Om detta var Alex helt ovetande, ingenting var sagt emellan dem. Men tycke hade uppstått och redan dagen efter fick Sarah frågan om när de skulle träffas?

EN ADOPTION från Rumänien blev inte möjlig, då Rumänien kräver att adoptivföräldrar ska bo i landet under fem år. I stället bestämde Sarah och Alex sig för att erbjuda ett hem och en familj åt ett barn som skulle placeras. Idag har de vårdnaden om två flickor som nu är sju och fem år.

– De har gett mitt liv en helt ny mening. Att få vara deras mamma är bättre än vad jag någonsin kunnat föreställa mig. Nog förstod jag att jag skulle älska mina barn, men jag hade ingen aning om att man kunde älska på den här nivån innan jag fick dem. Min tacksamhet går inte att beskriva. Jag tackar Gud dagligen för den gåvan.

Erfarenheten av att ha tagit emot utsatta barn i sitt hem, att fått uppleva andra sidan av myntet, gjorde det snart omöjligt att jobba vidare med barnutredningar på socialtjänsten.

– Det blev så nära när jag själv blev mamma. Mitt föräldraskap sköt i höjden och jag visste att jag inte skulle göra ett bra jobb som utredare längre.

Då dök annonsen från Svenska kyrkan i Nyköping upp. Tjänsten var inriktad på ekonomiskt bistånd, vilket egentligen inte lockade henne. Men kyrkan lockade.

– Jag visste att kyrkan gör så mycket gott så jag valde att ta det ändå. Här får jag jobba med hjärtat och inte med lagen.

Hennes eget första egentliga möte med

MÖTE. Tvillingarna som Sarah Blomberg följt sedan de var små adopterades till slut av en amerikansk familj. Här träffas de på adoptionsdagen.

STÖD. Sarah Blomberg har en del av sin arbetstid förlagd till Skavsta flygplats för att hjälpa flyktingar från Ukraina.

kristna var också på barnhemmet i Rumänien som drevs av en kristen organisation, innan dess hade hon vaga bilder av kristen tro.

– Från början tyckte jag mest att deras sätt att utöva den kristna tron var märkligt. Och jag tyckte att det var väldigt konstigt, de bad högt och grät under bönesamlingarna. Men jag såg vad de gjorde för de här barnen och deras hängivenhet påverkade mig. Jag ville också få vara en del av allt de fantastiska jag såg att de gjorde.

Den utsatta miljön väckte också behovet av något större än henne själv. Hon minns första resan till Rumänien.

– Jag var så naiv. Satt på bussen och hoppades på att det skulle finnas ett solarium i byn där jag skulle arbeta. Väl på plats tänkte jag inte mer på solarium. Jag var så ung, mycket var nytt, hjärtat värkte av allt jag såg och fick uppleva. Jag delade inte de andra volontärernas övertygelse om att Gud finns vilket gjorde vistelsen ganska ensam. Men bläddrade väl i en "rock'n roll"-bibel jag fått av någon. Jag bad "Gode gud, gör så det händer nått roligt nu" och sekunderna efter pep det till i min telefon med ett sms från en kär vän.

Meningen eller inte? Där och då väcktes ändå känslan av att det kanske finns en Gud

som man kan vända sig till.

– Det är nog också så att när man är förtvivlat rädd och ledsen. När det ligger så många barn framför mig. Man vet och kan så lite – då ber man. Och man känner sig inte ensam längre.

SJU ÅR har gått sedan Sarah kom till Nyköpings församling men hon låter fortfarande som en nyförälskad.

– Kyrkan kan göra allt! Att jobba med ekonomiskt bistånd på en myndighet är väldigt fyrkantigt, där finns inte utrymme för några individuella lösningar. Då är vi ett bra komplement. Kyrkans andliga fokus gör att man ser individen.

Här känner hon sig hemma trots sin okyrkliga bakgrund, den kan till och med vara en tillgång. En kyrka som vill nå fler måste ha medarbetare med olika erfarenheter. Mångfalden ger kyrkan ett bredare synfält. Och människor som kommer, får olika människor att spegla sig i.

Just nu uppfylls hon av församlingens S:t Mary-projekt, ett kafé och en fritidsgård i Prostens Pihls gård som till hösten ska erbjuda arbetsträning för människor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

– För någon som varit borta länge från arbetet kan det vara svårt att arbeta bara två

timmar. Men vi är ett bra arbetslag, det är jag som socionom, en diakon, husmor och diakoniassistent och vi har goda kontakter med socialpsykiatri och arbetsförmedling.

Hon tycker om hur kyrkan blir tydlig i samhället. Hur de snabbt kan ställa som sin verksamhet. Hur de kan ha lite mer manöverutrymme än myndigheter.

– Det behöver bli ännu lägre trösklar in i kyrkan. Folk utanför vet inte vad kyrkan är, eller att de är välkomna hit. Jag har själv gått förbi kyrkan med kissnödigt barn för att jag inte vågade gå in. Det kändes inte som ett ställe "för vem som helst", där man bara kan komma in och låna toaletten. Nu vet jag att det är precis så det är. Vi måste synas mycket mer; ha mycket mer öppna verksamheter, loggor på våra kläder och bilar, pränta in att vi finns här.

Det är tydligt att detta är hennes sammanhang nu, även om hon som socionom sticker ut bland diakonerna.

– Jag tjänstgör inte på gudstjänsterna och har inga självavårdssamtal, det är väl egentligen det som skiljer. Fast det blir ändå någon slags självavård. När människor berättar om sina liv, hur de hamnade här och vad de behöver för hjälp då lyssnar ju jag. Hur ser din situation ut i övrigt? Vad kan vi hjälpa dig med?

TILLSAMMANS. Svenska kyrkan, Röda Korset, Rädda barnen och Caritas, delar ut hjälp och förnödenheter till flyktingar som kommit till Skavsta flygplats.

Våfflan är en favvo

NAMN: Sarah Blomberg

ÅLDER: 36 år.

FAMILJ: Maken Alex, två döttrar och en bonusson.

ARBETAR: Socionom i Nyköpings församling.

GÖR PÅ FRITIDEN: Umgås med min underbara familj.

FAVORIT PÅ PROSTEN

PIHLS KAFÉ: Våfflan med skagenröra.

SER FRAM EMOT: Sommaren!

MED TANKE på eländet hon sett, ser och varit med om, kanske man kunde vänta sig något tungt och allvarligt över hennes gestalt. Istället pratar hon lätt och rappt utan sentimentalitet. Nej, det ligger inte för henne.

– Jag har en stark livslust, det är nog sådan jag är bara.

Hon berättar om hur hon 2006, endast 18 år gammal, drabbades av svår skelett-cancer. Hon hade precis fått jobb inom barnomsorgen och sparade pengar till nästa Rumänienresa. Istället blev det ett år med tunga cytostatika, maxdos av allt. Var tredje vecka låg hon inlagd för cellgifter. Som minst vägde hon 32 kg. Långt om länge fick hon en stamcellstransplantation och det började gå åt rätt håll. Det var en jobbig tid. Ändå, mellan behandlingarna levde Sarah livet med vännerna. Skrattade och dansade.

– Det kan vara jobbigt men jag bryts inte ner. Det mörka får inte fästa ... Skrattet kommer tillbaka, konstaterar hon också.

Kanske är det också förutsättningen för ett självutgivande liv? Tillsammans med ett tøjbart hjärta, för ett sådant har Sarah. När Sarah och Axel tog emot de två döttrarna gjorde de ett aktivt val att även ta emot döttrarnas ursprungsfamiljer. Sarah har gjort fotoböcker med de biologiska föräldrarna, de ingår i storfamiljen och har mycket kontakt. Kanske möjligt för att hon återigen tänker "det kunde varit jag".

– Jag ser en mamma som älskar sitt barn men omständigheterna gör att hon inte kan ta hand om det. Det känns fint att ge sina barn en fin bild av deras föräldrar.

– Och i början när vi inte visste om vi skulle få behålla barnen så tänkte jag att

min största chans att ändå få ha kontakt med dem vid en eventuell hemflytt var att ha en bra relation med deras mammor. Jag skulle vara den första hon ringer när de behövde ha barnvakt.

Just nu har de även två systrar, 15 och 27 år gamla, från Ukraina placerade hos sig. Och en kvinna från Rumänien inneboende (en gång uppväxt på ett barnhem). Det är stora åtagande och hon erkänner att hon inte hade kalkylerat med alla "om" och "men" innan hon öppnade dörren till sitt hem.

– Det är inte okomplicerat men det går, säger hon.

Det var hjärtat som fick sista ordet.

En bok alla kyrkoråd borde läsa

En enda kropp – vägar till en hbtq-inkluderande församling

Lina Mattebo

(Argument Förlag, 2022)

”De säger att jag är välkommen som jag är. Men de menar att jag först måste bli som dem.” Så säger en 14-årig kille till sin mamma efter ett besök i kyrkan.

Vem får plats i församlingens gemenskap egentligen? Hur ser vi på oss själva och hur bemöter vi den som vill tillhöra gemenskapen? I grunden är detta en fråga om attityder och förhållningssätt.

Detta är en bok för dig som vill lära dig mer om hur du kan vara med och göra din församling till en trygg och självklar plats för hbtq-personer, men samtidigt fortsätta vara trogen Bibeln. Men också en bok för dig som är hbtq-person och längtar efter upprättelse och tillhörighet.

En enda kropp innehåller sjutton texter av olika skribenter från olika trossamfund men också av forskare och personer som själva berättar om sina erfarenheter. Boken innehåller teologisk fördjupning om församling, äktenskap och bibeltolkning. Vidare får vi läsa personliga berättelser om att vara transperson, att komma ut i församlingsmiljö och att vara en regnbågsfamilj i kyrkan. Den handlar om människor som längtar efter att få finnas kvar i sina församlingar utifrån vissheten att de är älskade av Gud och församlingen såsom de är.

Kunskap är en viktig nyckel till en inkluderande hållning. Det är församlingens styrning och

ledning som har ansvaret för att anställda och ideella medarbetare har de redskap

som behövs för att skapa trygga rum för till exempel våra barn och unga. Det kan bara säkras ställas genom att styrning och ledning arbetar aktivt med att skapa strukturer och tydliga ramar för ett bemötande och gränssättande i alla församlingens verksamheter.

En viktig sak att tänka på är hur en församling presenterar sig. För de människor som är osäkra på om de verkligen är välkomna till församlingen är tydlig information väldigt viktig. Tänk igenom vilka bilder, symboler och ord ni använder. Ord kan bekräfta, men också ta död på något. Börja därför prata om de här frågorna! Utgå från någon av berättelserna i boken och ta gärna Sensus samtalsfrågor till hjälp. Jag lovar att du kommer att upptäcka något nytt – både om dig och din församling.

Antologin En enda kropp är en riktigt bra bok som jag rekommenderar till anställda och ideella medarbetare i våra församlingar, men särskilt till kyrkoråden.

LOTTA LIND

Ger långsam läsning med eftertanke

Flodhästen i sovrummet – varför kan man bara älska i frihet

Tommy Hellsten

(Libris, 2022)

Många författare önskar skriva så mättat med mening att det leder till långsam läsning och eftertanke. Då krävs att innehållet motiverar pauserna. Terapeuten och teologen Tommy Hellsten tillhör dem som lyckas.

Boken Flodhästen i sovrummet ger sken av att främst handla om kärlek i en parrelation, men inte förrän i något av de sista kapitlen närmar vi oss sängen. Det fysiska kommer inte först, utan mötet på själsligt och andligt plan. Resonemang som rör att bli medveten om sig själv och om att kunna spegla sig i varandra, om svartsjuka, tillit och ärlighet går att applicera även på andra sorters relationer. Vilket inte gör boken sämre. För den som söker råd för kärlekslivet så finns inga genvägar runt att först lägga en bra grund. Språket är enkelt även när tankegångarna berör det komplexa. Utan tillstymmelse till ett begränsat religiöst språk framstår Guds närvaro självklar. Den sanna kärleken löper som en fin tråd genom allt.

MIRIAM ARREBÄCK

Inspirerande om rummet

Allmänna vägar och privata utflykter – När kyrka och skola möts i kyrkorummet

Charlotta Ingerholt & Tina Pederson

(Argument Förlag, 2021)

2021 fick vi ett nytt biskopsbrev om lärande och undervisning och pedagogerna Charlotta Ingerholt och Tina Pederson ger ut denna bok om sitt mångåriga arbete med skolverksamhet i Uppsala domkyrka. Det här är en fantastisk bok! Engagerande och inspirerande och full med djupgivande kunskap som fick mig att bli sittande och läsa – länge. Och den ger kyrkorumspedagogen mandat att vara drivande i den kyrkliga undervisningen.

Bokens tre delar ger en gedigen genomgång av kunskapssyn, – människosyn, – pedagogisk grundsyn, relationen kyrka-skola utifrån läroplanen samt verktyg för att bygga upp ett skolkyrkoarbete i sin egen församling. Men mest av allt ger den hopp! För trots att det bakomliggande för den här boken – Uppsala domkyrkas mångåriga skolkyrkoarbete, med ett tjugotal olika vandringar och 4000 besökande skolbarn per år – så uppmanar den att gräva där man står och utgå från sina egna förutsättningar.

Författarna uppmanar att bilda ett församlingsteam runt skolvandringsarbetet, är man ensam pedagog i sin församling kan man kanske samarbeta med en vaktmästare eller en musiker.

Jag skulle vilja sätta boken i handen på varje blivande församlingspedagog. Och till alla dem som kämpar på i sin församling, med de förutsättningar man har.

AGNETA LARSSON

En bred bild av fenomenet svensk kyrkokörsång

Vi sjunger aldrig på sista versen

Ragnar Håkanson

(Wessmans musikförlag, 2022)

Underrubriken lyder ”Den svenska kyrkokörens historia” men här ryms så mycket mer. Ragnar Håkanson tecknar med hjälp av sin ovärderliga erfarenhet från bland annat Svenska kyrkan en bred bild av fenomenet kyrkokörsång i vårt land. Han tar sitt avstamp redan i gamla testamentet och gör sedan nedslag i kyrkohistoria, kyrkomusikhistoria, samhällets utveckling, folkrörelsernas tillkomst och inspiratörer längs

vägen. Det tar med andra ord lång tid innan läsaren kommer fram till den del som på allvar behandlar framväxten av just kyrkokörer och som diskuterar specifika och viktiga frågor för kyrkokörer, som körövningar, framträdanden, repertoar och organisation.

Framväxten av alla våra kyrkokörer sker under 1800-talet och tidigt 1900-tal, den tidsperiod som behandlas mest ingående i boken och ur många olika perspektiv. Risken med det breda anslaget är förstas att huvud-

budskapet blir splittrat eller otydligt, men jag tycker snarare att resultatet av Håkansons sex år långa ansträngningar är något mycket mer än bara ett och ett halvt kilo kyrkokörshistoria.

Det är en intressant och läsvärd bok på många sätt och lika mycket en skildring av interaktionen och utvecklingen av olika kulturella samhällsfaktorer under 1800-talet, men hela tiden med ett fokus på kyrkokörer.

MATHIAS LUNDQVIST

Stiftet runt

Trapp-fika

Tisdag, torsdag och fredag kl. 10.00–11.45 under hela sommaren kan du fika på trappan till Klosters kyrka, **Eskilstuna pastorat**, och få möjlighet till samtal. Kl. 11.45 är det andakt.

Pilgrim i stan

Vandringar och föreläsningar när det ordnas "Pilgrim i stan" i **Örebro**. I år under två helger, 17–19/6 och 16–18/9 och det övergripande temat för dagarna är "Skapelse – hopp". www.svenskakyrkan.se/orebro/nyheter/pilgrimistan

Nytt besök i gammal kyrka?

Tångeråsa kyrka i **Örebro pastorat** är en av Sveriges äldsta medeltida träkyrkor. Varje söndag 1 maj – 14 augusti klockan 14.00 – 17.00 är det sommaröppet. Med loppis, väffelstuga och mycket mer. Gör ett besök!

Sommarcafé

Ta en tur till sommarcaféet vid Hällby hembygdsstuga, **Hällby församling med Tumbo och Råby-Rekarne**. Varje måndag under sommaren kan du fika kl. 13.30.

Generationsboende på g

Nu har bygget av det nya generationsboendet i Almby kyrkpark, **Örebro pastorat**, startat. Boendet ska rymma både studenter och äldre, med Svenska kyrkans bostäder i Örebro som byggherre.

Ikonmålarkurs

Alexander Deriev, från Stockholm, håller kurs i ikonmålning i Viby gamla prästgård, **Viby församling**, den 29–31 juli. Vill du veta mer? Maila pilgrimscenter@viby.nu

Sommarkul

Asker-Lännäs församling ordnar sommaraktiviteter vecka 24 och 25 i Tegelhuset. Öppet måndagar till torsdagar. Kolla hemsida för tider.

Naturliga gravar

Vid den gamla kyrkogårdsdelen i Pålshoda, **Sköllersta församling**, finns det nu en ny askgravplats. Naturligt vackert med natursten, barrväxer och perenner.

Hjälp trädgårdsgruppen under sommaren

Torsdagar kl. 09:00–11:30 är du välkommen att delta i trädgårdsarbetet bakom flygeln i pastorsexpeditionens trädgård, **Kumla pastorat**.

Sommarsång

Lerbäckskyrkokör och Lenakören sjunger in sommaren onsdagen 15 juni kl. 19:00 i Lerbäckskyrka, **Askersunds pastorat**.

Renovering pågår!

Det stora blyinfattade glasfönstret i Floda kyrka, **Katrineholmsbygdens församling** plockas ner och ska renoveras, liksom ramverket runt. Arbetet beräknas vara klart lagom till första advent.

Mässa utomhus

Lördag 25 juni kl. 16.00 kan du vara med på friluftsmässa på Lundäng, Kila kyrkoruin, i **Kiladalens församling**.

Besök din domkyrka

I sommar kan du varje dag kl. 14.00 få en kort visning av Strängnäs domkyrka. Samling i vapenhuset hälsar **Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö.**

Pilgrimskollo

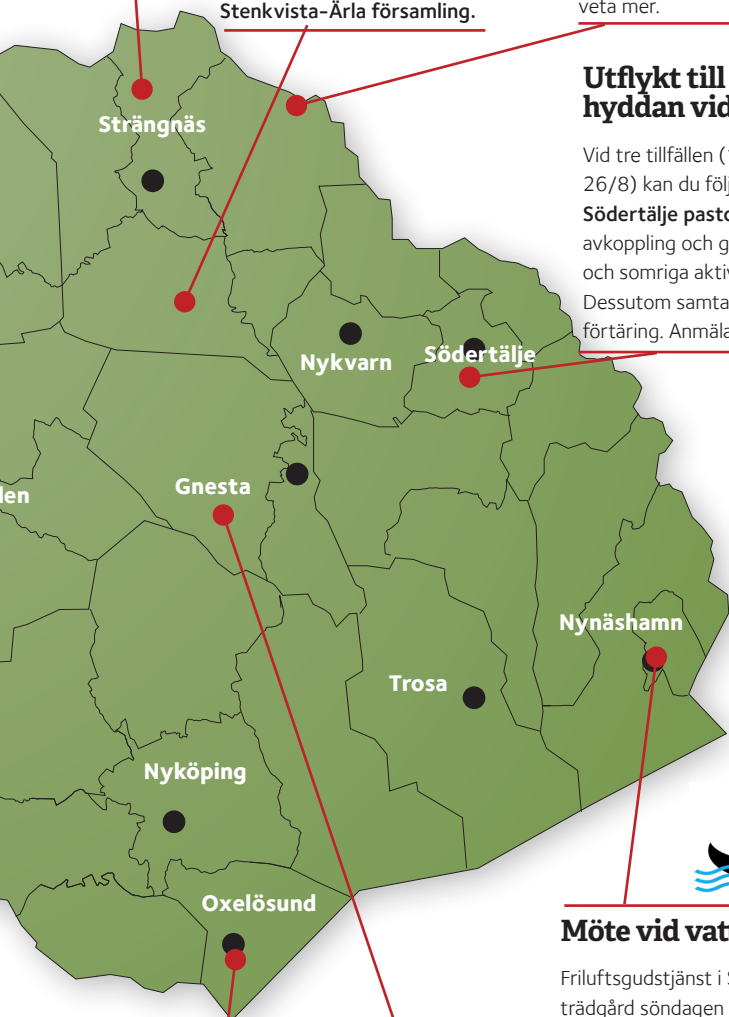
Sommarkul för barn och ungdomar som gillar äventyr! **Stallarholmens församling** ordnar under sommaren traditionsenligt pilgrimskollo. Med en stav i sin hand och ett par sköna skor ger sig pilgrimen ut på äventyr. Kolla webben så får du veta mer.

Öppet hus

Välkommen att ta en fika, samtala med präst eller diakon, tända ljus eller gå en tipspromenad. Onsdag 15 juni kl. 12:00 är det Öppet hus i Ärla församlingshem, **Stenkvista-Ärla församling.**

Utflykt till Alphyddan vid Yngern!

Vid tre tillfällen (17/6, 28/6, 26/8) kan du följa med **Södertälje pastorat** för avkoppling och gemenskap- och somriga aktiviteter. Dessutom samtal, sång och förtäring. Anmälan krävs.

Möte vid vattnet

Friluftsgudstjänst i Sjömanskyrkans trädgård söndagen den 19 juni kl. 11:00. Efteråt bjuder **Nynäs- hamns församling** på kyrkkafe.

Kors vad fint

Lagom till vår och sommar har utekyrkan på stiftsgården **Stjärnholm** fått ett nytt fint kors av björk.

En sund själ i en sund kropp

Söndag den 19 juni kan du efter gudstjänsten (som startar kl. 11) gå med på Pilgrimsvandring med **Daga församling**. Start (och slut) vid Gryts kyrka.

Följ med och *be*

En bön för fred

” Gode Gud, låt vår hjälp och våra böner komma fram till alla som behöver. Ge hopp och tröst till alla som kämpar för sina liv, som hungrar och fryser. Det går inte att förstå krigets fasor och människors skräck. Nöden är obegripligt stor.

Låt oss aldrig betrakta krig, ondska och mänskliga lidande som en del av vardagen. Låt oss inte bli avtrubbade.

Gud, du överger ingen. Amen”

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen och våra vänstift. Se vecka och kontrakt nedan.

VECKA 24 + VECKA 32

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn och Salem.

VECKA 25+ VECKA 33

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Christofer Lundgren. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

VECKA 26 + VECKA 34

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helges-ta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

VECKA 27 + VECKA 35

Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Ylva Evensen. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.

VECKA 28+ VECKA 36

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje,

Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

VECKA 29 + VECKA 37

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. S:t Johannes, S:t Ansgar, Tunafors, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshulta, Kafjärden och Stenkvista-Ärla.

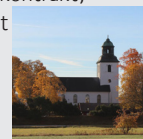
VECKA 30 + VECKA 38

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

VECKA 31 + VECKA 39

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Gunlög Axelsson Öhlund. Asker-sund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult,

Finnerödja-Tived, Viby, Sköl-lersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker-Lännäs och Kvismare.

Sockenkyrkan, Hallsberg

Tema

Lära och undervisa

Kunskapen om Bibeln är nyckeln till såväl historia och traditioner som till det kristna livet. En kunskap som inte längre är allmängods.

Uppförsbacken kan kännas lång, men rätt utförd kan undervisning nå både hjärna och hjärta.

Genom dopet har alla kristna fått uppdraget att undervisa.

Fördjupningstext av
Helena Åhlin på sidan 20

Lektionerna får

– Eleverna har en självklar relation till kyrkorummet, säger Carina Öjermo som arbetar med att ta emot skolbarn i Strängnäs domkyrka.

– **JUST** nu har vi vandringarna för årskurs tre, berättar församlingspedagogen Carina Öjermo. De får gå en djäknevandring i domkyrkan och i Roggeborgen intill. Vi har djäknekappar till alla, och de provar hur det var att gå i skolan för 200–300 år sedan. Och så får de träffa biskop Rogge och skolmäster.

Biskop Rogge verkade i Strängnäs på 1400-talet och har satt sin prägel på staden på flera sätt. Djäknarna, de pojkar som gick i skolan i anslutning till domkyrkan, fanns där under en mycket längre period.

I Strängnäs domkyrkoförsamling finns tolv parallellklasser i de flesta årskurser. I stort sett alla lärare tackar ja till erbjudandet att besöka domkyrkan och kommer med sina klasser en gång om året.

– På djäknevandringen är det jag, domkyrkobibliotikarien och en till. Men under påskvandringarna är vi fler. Det kräver mycket, men det är fantastiskt roligt, och vi har många ideella som ställer upp, berättar Carina Öjermo.

Carina Öjermo,
Domkyrkopedagog

VECKORNA NÄR skolklasser tas emot i domkyrkan har länge varit en del av domkyrkans årsplanering, och de utgör en del av församlingens arbete med lärande och undervisning.

– Min företrädare arbetade med det här i många år. Jag tror att alla barn i Strängnäs känner henne. De äldsta pro-

Under april och maj pågår Djäknevandringar i Strängnäs där djäknnarna prova på att skriva med fjäderpenna, titta

grammen som vi arbetar med är från 1990-talet. Djäknevandringen är ett av de senare. Programmen har utvecklats under åren, och det är roligt att de är olika.

Att sätta sig in i skolans läroplan är en av utgångspunkterna för arbetet – fyrrorna som läser om medeltiden får en medeltidsvandring, till exempel.

– Det är vi som håller i programmet när de kommer, men lärarna är ju med och har ansvaret för barnen, säger Carina Öjermo.

– Med gymnasiet kan vi koppla samman kyrka och samhälle, eller kyrka och historia, eller tro och vetande. Det blir en annorlunda lektion, på annan plats.

CARINA ÖJERMO och hennes kollegor filmade program och försökte hålla kontakten med skolorna när det inte gick att ta emot dem under pandemin, men det var förstås lite osäkert hur det skulle gå att börja igen.

rum i kyrkan

domkyrka och Roggeborgen. Elever från år 3 får ta på sig djäknepappor som sytts upp. Under en förmiddag på olika slags böcker och skrivsätt, och gå på upptäcktsfärd i domkyrkan.

FOTO: FÖRSAMLINGEN

– Vi undrade: har vi tappat det här nu? Men det fanns en längtan efter att ”göra”. De allra flesta har faktiskt dykt upp igen nu när vi har bjudit in dem, och vi har fått frågor från skolor i grannförsamlingar också.

Vissa vandringar görs i halvklass, och den halva som inte vandrar får ofta en praktisk uppgift med koppling till temat. Det är ett pusslande med schemat för att alla ska få komma och för att allt annat som ska hända i domkyrkan också ska få plats.

– Och när man gör den 20:e av 24 vandringar måste man ju vara lika entusiastisk! säger hon.

Responsen från barnen är ofta omedelbar:

– På kyrkorumsvandringarna med årskurs ett får vi höra de underbaraste associationer. De tänker på sitt sätt!

När det gäller lärarna säger Carina Öjermo att hon gärna skulle vilja tala mer med dem.

– Det är sällan så att de önskar för-

ändringar i det vi gör, men det skulle vara intressant att veta mer om barnens bakgrunder och om hur skolan förbereder besöken. Vi förbereder ju (på vårt håll) så att innehållet ska fungera för alla barn, och skolan har ett ansvar för att både förbereda och följa upp besöket.

Församlingen arbetar med ett utvecklingsprojekt där domkyrkan beskrivs som ett nav i församlingen, stiftet och staden.

– Och ”min domkyrka”, det är något som stämmer för skolbarnen. De har en självklar relation till kyrkorummet och har upplevt det ur många perspektiv.

ANNA BRAW

Om församlingen

Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö har ca 11 500 medlemmar. I församlingsinstruktionen nämns några bibeltexter som utgångspunkt för församlingens pedagogiska arbete: Luk. 24:13–32, Luk. 24:41–52 och Joh. 6:1–15.

Strängnäs domkyrkas skolprogram

FOTO: MAGNUS ARONSON

BARN OCH ISABELLA. Prinsessan Isabellas gravmonument av alabaster i Strängnäs domkyrkas gravkor får besök av skolelever.

Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö erbjuder program för förskolans äldsta (5 år), förskoleklass och grundskolans år 1–5 samt för gymnasiet.

Förskolan: Jul i domkyrkan, påsk i domkyrkan

Förskoleklass: Vi bygger en julkrubba

Årskurs 1: Vad gör vi i kyrkan?

Årskurs 2: Påskvandring

Årskurs 3: Djäknevandring

Årskurs 4: Medeltidsvandring

Årskurs 5: Allhelgonavandring

Domkyrkoförsamlingen riktar sig även till gymnasieelever. Det finns lektionsupplägg med olika teman, exempelvis mänskliga rättigheter, tro och naturvetenskap, bibelns texter och samhällsfrågor och historia. Kyrkorummet inbjuder till lärande och samtal om tidlösa frågor.

I mån av tid ordnas också specialvisningar på teman som ämneslärarna föreslår.

Vandringssidéer

Carina Öjermo rekommenderar boken som kom ut förra året: *Allmänna vägar och privata utflykter – när kyrka och skola möts i kyrkorummet* av Charlotta Ingerholt och Tina Pederson. Boken finns recenserad på sidan 11.

LEGOKLUBB. I Nyköping träffas barnen och lyssnar till bibelberättelser, sedan bygger de utifrån sin egen fantasi. Lego är en aktivitet som passar många konstaterar man i Nyköpings församling.

FOTO: EVA ROSENBERG

Barn bygger Bibeln bit för bit

En legoklubb

- Ta hjälp av biskopsbrevet "...och lär dem" för berättelser att använda.
- Se till att ha mycket lego.
- En bricka är bra som pysselbord, kanterna håller bitarna på plats och ger överblick.
- Tänk över förvaringen av barnens alster.
- Avsätt tid för efterarbete, det tar tid att plocka isär och lägga tillbaka bitarna i rätt kartong.

Genom att bygga lego blir bibelberättelserna levande för en ny generation. Och något mer moderna. Eller vad sägs om Jesus på en motorcykel?

DET BRUKAR vara fullt fokus när Lina Björkberg eller Eva Rosenberg läser Bibeln för barnen på Legoklubben. För många av dem är det första gången de hör de spännande berättelserna. Men det får inte bli långdraget, barnen är ivriga att komma igång och bygga sin egen legoversion av det de just hört.

– Det är roligt att se hur de funderar över berättelsen och sedan bygger utifrån sin egen fantasi. En gång åkte Jesus motorcykel, det var när han var på väg att lugna stormen, berättar Lina.

Inte sällan pågår sedan ett parallellt samtal; Vad var det nu som hände? Vad betyder det där? Varför hände det så?

Idén med legoklubb kom utifrån att Nyköpings församling såg att det var ont om pojkar i kyrkan. Medarbetarna konstaterade att det fanns dåligt med verksamhet för dem som inte tyckte om att sjunga eller pyssla. Och så landade man på lego.

– Det här är bra på så många olika sätt, säger Eva.

– Idag tillbringar många barn mycket tid vid skärmar. De är ofta passiva mottagare medan det här är ett väldigt kreativt sätt att ta sig an bibelns berättelser, vilket också gynnar lärandet. Det är inte bara vi som läser, de får själva göra något av berättelsen.

Det är också en aktivitet som alla kan göra, i sin egen takt och utifrån sin egen förmåga. Det är inte

könsstereotyp, man kan bygga själv eller tillsammans. Legoklubben har ibland också använt färdiga "vanliga" byggsatser. Då tejpar man över "rekommenderad ålder" så blir det mindre prestige i byggandet. Olika byggsatser gör också att man undviker att det blir tävlingsinriktat.

– Dessutom är det inte självklart att alla föräldrar kan köpa lego till sina barn. Det är dyrt, och då är det fint att de kan få det här.

LEGOKLUBBEN HAR funnits i snart ett och ett halvt år. Gensvaret blev stort när församlingen skickade ut ett brev till alla barn från årskurs två till sex, det har varit kö till verksamheten och de som varit med vill gå igen. Genom legoklubben har man nått helt nya barn.

– Det är väldigt roligt! Vi hade som mål att vi skulle nå blandade åldrar, både pojkar och flickor och flera etniciteter. Och här är barn i olika åldrar, från olika områden och olika skolor så de känner inte varandra. Det kom många pojkar men även flickor, konstaterar Lina.

Varje omgång avslutas med vernissage med cider och snacks.

– Vi upplever också att föräldrarna uppskattar verksamheten, om man har ett barn som inte vill sporta eller sjunga är det här ett bra alternativ, säger Eva.

MARLENE W ANTONSON

Eva Rosenberg

”Alla präster borde ha samtalsgrupper”

Prästen Björn Helgesson vill erbjuda något för både sökare och veteraner

Två tredjedelar av församlingarna har under 2021 inte haft några forum för andlig fördjupning, trots att nästan hälften av de ideella sade att de vill fördjupa sin kristna tro. Björn Helgesson, präst i Olaus Petri församling i Örebro, fortsätter ihärdigt.

I över 20 år har han lett samtalsgrupper av olika slag, alltid med Bibeln som utgångspunkt. Bibelstudier, samtalskvällar, föreläsningsserier, kristen djupmeditation, andlig vägledning, Alpha-kurser, retreat, pilgrimsgrupper. Björn har erfarenhet av dem alla i det vuxenpedagogiska arbetet. Ofta fokuserar de på en bibelbok i taget. Läser och samtalar. Ibland samlas de kring ett tema.

– Vi har precis haft två terminer med vad vi kallar ”Vägvisare”, då vi läst kyrkliga fäder och mödrar, som Moder Teresa, Franciskus av Assisi, Heliga Birgitta och Martin Lönnebo.

Ambitionen var att blanda män och kvinnor, olika traditioner, nu och då.

– Det blir en spännande dynamik med denna bredd. Först får vi en presentation av personen, sedan läser vi texterna och samtalar kring dem. Vad betydde texten när den skrevs? Vad betyder den idag?

Han har även haft en samtalsgrupp med temat ”Från början till slut” då gruppen läste alla böcker i Bibeln. I höst har turen kommit till Paulus.

– Några av våra körer ska i höst framföra Mendelssohns verk Paulus. Då kom idén till mig om ”Vägen till Damaskus”. Det blir tematiska kvällar utifrån olika perspektiv på Paulus brev, kanske även en pilgrimsvandring i samma anda.

Till Björns samtalsgrupper kommer en stabil bas

av deltagare, men också nya sökare. Många återkommer men grupp sammansättningen förändras succesivt. Olika grupper har olika syfte och målgrupp. Alpha-kursen är evangelisation, bibelsamtalen för de redan kristna som vill fördjupa sig, och de kristna grundkurserna är till för den nyfikne som vill veta mer om kristen tro och liv.

– Vi är ett kringvandrande folk med olika behov. Vi behöver erbjuda olika former av mötesplatser.

Björn vill knyta ihop verksamheten med gudstjänstlivet. För somliga deltagare blir samtalsgrupperna en väg in i församlingsgemenskapen och vidare engagemang i kyrkan.

Han citerar fritt den brittiske poeten Philip Larkin ”Jag är religiös, inte andlig”, och menar att religiositet har en inneboende omsorg om kollektivet, medan andlighet sätter fokus på individen själv.

– Egen andlig fördjupning hänger tätt samman med omsorg om andra. Andliga övningar som inte leder till livsstilsförändringar har missat målet.

Det faktum att endast en tredjedel av Svenska kyrkans församlingar erbjuder bibelsamtal gör Björn märkbart bekymrad.

– Det rimliga vore att varje präst har en samtalsgrupp av något slag. De flesta av oss präster är generalister så det bör inte vara något problem. Bibelsamtal och andlig fördjupning borde tillhöra basutbudet i varje församling. Bibelns plats i kyrkan ska prioriteras.

ELIN HENNINGSSON

Björn Helgesson

”Egen andlig fördjupning hänger tätt **samman** med **omsorg** om andra.

Enkla vardagliga bilder och välkända sagor förklarar för ovana

Gunilla Thelin, kyrkoherde i Bettna församling döper här Nora i Blacksta kyrka

Prästen Gunilla Thelin använder gärna välkända sagor och enkla, vardagliga bilder för att förklara vad dopet är och innebär.

– Om dopfamiljen inte har någon vardaglig relation till kyrkan och kanske distans till kristen tro kan dessa välkända bilder väcka nya tankar.

En sån bild och ett doptal som hon ofta använder är ett tårtljus som inte går att blåsa ut.

– Jag har med tårtljuset som inte går att blåsa ut som en symbol för dopets ljus. Det är mycket i livet

som är tungt och mörkt – ibland kan det kännas som om Gud inte är där. Men ljuset går inte att släcka och Gud lämnar aldrig vår sida. Jag har fått många positiva ord om just ljuset som aldrig går att släcka.

En annan saga är när Emil blir instängd i snickarboden och tvingas klättra ut genom skorstenen, Trots att han är rädd hoppar han till slut i Alfreds armar. Sedan går de och badar.

– ”Du och jag Emil” säger Alfred och jag tänker att vi människor kan göra många dumma saker i livet,

men Gud ser alltid vilka vi är och sträcker ut sina armar mot oss. Om vi vågar ta språnget kommer Gud alltid att fånga upp oss och vad som än händer säga till oss ”det är du och jag”.

Gunilla vill lyfta fram gemenskap med Gud och andra kristna.

– Det viktigaste att skicka med familjen och dopbarnet är att ingen döpt någonsin går ensam. Gud går vid vår sida. Doppljuset brukar jag säga är till för att tända som en ordlös bön för barnet.

MARLENE W ANTONSON

Sjung ut det kristna

Körsång är en av de verksamheter som engagerar flest människor i Svenska kyrkan och musiken är förmedlare av kyrkans tro, liv och det kristna budskapet. Kören utgör således en unik potentiell lärandemiljö. Portalen har frågat tre körledare i Eskilstuna pastorat hur de ser på saken.

Richard McGovern leder Fors Sacrales, 4-stämmig blandad kör.

FÖRUTOM DET musikaliska tar texten stor plats i undervisningsprocessen, menar Richard. Kören Fors Sacrales sjunger mycket klassisk kyrkomusik på latin och därför undervisar han kören om bakgrunden till verket och vad texten betyder.

– Man kan inte förvänta sig att kören vet, körledaren måste förmedla budskapet, då kan de sjunga med en helt annan känsla.

Richard tycker inte att latin i gudstjänsten är något problem. De som kommer till Fors kyrka söker sig dit för att de vill ha det traditionella, och de kommer fram efteråt och ställer frågor om texterna. Vid konserter och större verk finns en översättningen i programmet.

Han framhåller också hur musiken och texten hjälps åt att förmedla budskapet.

– I *Passion of Christ* av kompositör Percy Fletcher kan man verkligen höra hur musiken förstärker texten. Jesu lidande genomsyrar själva tonspråket. Man hör ett dur-ackord som smäller mot ett moll-ackord, man hör spikslagen, att det gör ont.

Även i psalmsång sker undervisning, även om församlingen inte är så medveten om det. Som organist läser Richard McGovern noga psalmens text innan han väljer.

– Man ska aldrig kompa en psalm eller en församling, man leder den. Ta till exempel *O store Gud*. Det är åskväder och regn. Det vill jag måla upp i mitt orgelspel.

Richard McGovern

Anders Hallbäck leder Tomas gospel, 4-stämmig gospelkör.

ANDERS BRUKAR lägga fokus på att lära ut gospelns ursprung i den svarta kulturen i USA, slaveriet och människornas tro och förtröstan på Jesus som bar dem igenom det svåra. Vissa gospellåtar är hämtade ur Bibeln, ofta med lovsångskaraktär där man prisar och tackar Gud. Korta texter och ord som upprepas.

Anders Hallbäck

– En typ av andlig fördjupning kan ske när orden upprepas flera gånger och får sjunka in ordentligt. Upprepningen skapar och förstärker en känsla i kroppen, man sjunger också gospel med hela kroppen.

Som körledare vill Anders Hallbäck att kören ska känna budskapet i stället för att han själv ska berätta hur de ska tänka om och tolka texterna.

I början har de text men efter några rep övar de utantill. Det notlösa sjungandet gör att han själv minns texter som han sjöng för 20 år sedan.

– Jag tror inte att jag skulle kunna välsignelsen utantill om jag inte hade sjungit den. Har man texten i en agenda eller en not sneglar man alltid på den, då behöver man inte lära sig orden.

Musiken har stor betydelse i hur den hjälper en att minnas enligt Anders. Även om konsertnerverna gör att man tappar texten i stunden, så finns den egentligen där.

Anders tycker att gospel blir allra bäst när hela församlingen sjunger tillsammans med kören.

– Kören står alltid mittemot gudstjänstdeltagarna och sjunger mot dem som stöd, inte undandömd på någon läktare. Där sker ett lärande i stunden mellan kören och församlingen.

Ulrika Johansson leder barnkören Spira, just nu 7–9-åringar.

ULRIKA HAR övergett det traditionella sättet att ha barnkör - öva och sedan gå hem. Barnen hade många frågor som aldrig hanns med. Nu har församlingen istället konceptet "körlek". Efter 30 minuters sång följer en ytterligare en timme med mellis, tid för samtal och

LÄR OCH LÄR UT. Gospelns upprepning i Eskilstuna pastorat. Här sjunger Tomas kör.

budskapet

nde form gör att orden kan sjunka in och bidra till andlig fördjupning menar körledaren Anders Hallbäck, as gospel till förmån för Ukraina.

skaparverkstad för barnen.

– Det är lätt att tro att barn inte tänker så mycket på vad de sjunger, men min erfarenhet är att de har massor med frågor om texterna och dess betydelse, säger Ulrika.

– Om vi till exempel sjunger ”Gud är här” vill de ha konkreta svar. ”Var är Gud? Sitter han på stolen bredvid mig?” Det känns viktigt att ha tiden efter sångstunden att ta vara på barnens frågor och funderingar.

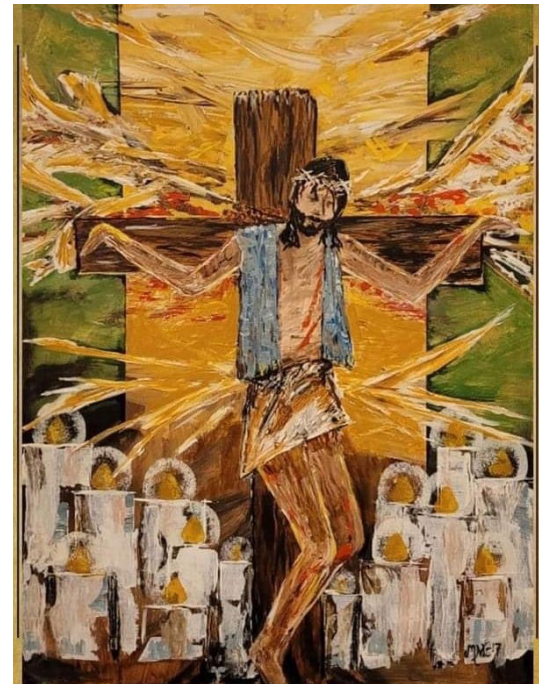
Kören Spira sjunger i mässan en gång i månaden och barnens teckningar, pyssel eller enkla dramatiseringar används också i gudstjänsten. Sista träffen innan mässan kommer prästen till barnens övning och kan fördjupa svaren på barnens frågor och förklara vad som kommer att hända kommande söndag.

I konceptet körlek använder Ulrika Johansson, söndagens tema, boken Barn och Frälsarkransen (Verbum 2010) och Bibel för barn (Verbum 2016). Tillsammans med en pedagogkollega väver de ihop Frälsarkransens pärlor med kyrkoåret till en kreativ helhet.

ELIN HENNINGSSON

Ulrika Johansson

Körsång blev tavla

Att musik kan beröra kan Monica Lindell vittna om. Efter en körrepetition blev hon så inspirerad att hon gick hem och målade en tavla.

– Vi repeterade Fletchers Passion of Christ och jag blev så berörd att jag bara måste försöka måla känslan i kroppen. Musiken går verkligen rakt in i hjärtat.

Monika, som arbetar som lärare, brukar varken måla religiösa motiv eller människor, fick en inre bild av hur det såg ut när Jesus hängde på korset och kände att den bilden måste ut.

– Det finns känslor av både smärta och trygghet som kommer fram genom musiken och som jag har försökt fånga i tavlan.

Tavlan är målad i akryl och Monika jobbar med tredimensionella tekniker för att få fram ett djup. Ljusen i förgrunden symboliserar att Kristus är världens ljus, men kan också ses som människor och att vi är ljus för varandra. Bakom korset skymtar en ljusexplosion som visar på Guds kraft, att du aldrig är ensam.

Det händer ofta att Monika inspireras av musik, som när kören sjunger om Gud som Skaparen till exempel.

– Jag gillar abstrakt konst och universums djup tycker jag är spännande att måla.

Men även enklare sommarpsalmer kan väcka skaparlusten.

– Doften av hö och jordbruk, solens ljus och fjärlar som flyger väcker många känslor, och när jag är i kontakt med mina känslor är det lättare att måla.

Monika Lindell, amatörkonstnär

ELIN HENNINGSSON

Twå tusen år ... TO BE CONTINUED

Jesus lärde lärjungarna att tolka texterna och hur de kunde användas i deras egna liv. Det fortsätter vi med än idag.

Bakom orden

Helena Åhlin är stiftspedagog, Strängnäs stift. Ansvarig för ideellt arbete, barn och familj, rekrytering av församlingspedagoger samt projektledare för Program för undervisning och lärande.

I kyrkans uppdrag att undervisa är vi alla både elever och lärare. Ingen blir någonsin färdiglärdd och alla bär vi på en erfarenhet av Gud att ge vidare. Anställd eller ideell, ung eller gammal spelar ingen roll.

2021 FIRADE jag och min familj påsk vandrandes på Sörmlandsleden, barn och vuxna i olika åldrar var med. För att något spännande skulle hända under de sju kilometrarna hade jag med Barnens bästa bibel och vid varje stopp berättade jag delar ur påskens händelser. För varje dag i berättelsen hade jag lagt en symbolisk godis i "det hemliga skrinet" som min brorsdotter, sex år gammal, bar med stort allvar hela vandringen. Berättelsen blev mer och mer spännande för varje station då jag återberättade och visade bilder – och så utmaningen att klura ut vilken godis som hörde till just den här delen av berättelsen. Så kom vi fram till långfredagen. Vi slog oss ner på en solig sten, jag berättade med stor inlevelse och avslutade "Så dog Jesus." i samma andetag hördes ett högt "Va!!!" Och så en haka som trillar ner mot knäna. Det var "det hemliga skrinets" bärare som inte kunde tro sina öron - hur kan berättelsen sluta så?

Händelsen blev för mig en tydlig påminnelse om att det idag inte alls är givet att de barn, unga och vuxna vi

möter känner till de berättelser som vi berättar, inte vet berättelser bakom olika artefakter i kyrkan eller kan tyda traditioner som de själva firar.

SVENSKA KYRKAN nationellt har under några år arbetat med "Program för lärande och undervisning" för att lyfta utmaningen att bedriva undervisning i församlingen. Det är rimligt, och nödvändigt, att i varje tid ställa sig frågorna; "Varför undervisar vi?" och "Om vad vill vi undervisa?". I kyrkoordningen står det: "Det är en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje tid på nytt leva sig in i trons djup och klargöra dess innebörd" (inledning 1 avd).

Jesus själv gav oss uppdraget att undervisa. När lärjungarna går till Galileen, efter uppståndelsen, står han där och väntar på dem. Några hyllar honom och andra tvivlar. Då säger Jesus: "Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döpa dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och **lär dem** att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut." (artikelförfattarens fetmarkering)

Jesus ord visar på en bred förståelse av vad som ska undervisas om, tänker jag. Alla bud, det innefattar allt från hur vi ska vara mot varandra, hur vi ska be till hur vi ska leva våra liv som kristna. Den förståelsen av kunskap handlar om mer än fakta. Den skulle kunna rym-

ma de fyra dimensioner av kunskap som Biskopsbrevet ”och lär dem” (2021) skriver om; fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet. På så sätt blir kunskap något som rör och fördjupar, i tanke, hjärta och handling. Att se kunskapen som olika dimensioner öppnar upp för en mängd olika sätt att undervisa. Jesus lärde lärjungarna att tolka texter och förstå hur de kunde användas i deras liv och det fortsätter vi göra än idag.

SEDAN JESUS gav oss uppdraget att undervisa har kyrkan gjort det, det är 2000 år av undervisning. Vi får fortsätta vara Jesus lärjungar. Att vara lärjunge innebär att både stå i en lärandesrelation och en livsrelation med Jesus. Det betyder att vi ständigt vill lära känna Jesus mer men också lära oss mer om hans undervisning och vad det får för konsekvenser i vårt eget liv. Vi blir aldrig fullärda i någon del.

Jonas Idestrom använder begreppet teologisera i sin nya bok ”Ikoniska kartor” och menar att i kristushändelsens möte med människors liv uppstår teologi. Evangeliernas texter är ett försök att skriva ner och i viss mån, utifrån författarens liv, tolka händelserna. Människor har fortsatt att teologisera genom historien. Vi ser det i konsten, både i kyrkor och i annan konst, vi möter det i litteraturen och hör det i musiken och vi får uppleva det i teater. Vi tolkar bibelns berättelser och gudstjänstens liturgi genom de vi är och de erfarenheter vi bär på både av livet och Gud. Vid dessa möten uppstår meningsfulla processer, ett lärande i kristen tro sker.

I kyrkans undervisning behöver därför de ansvariga på många olika sätt bereda plats, förbereda så god jordmån som möjligt, för att lärande ska kunna ske. Det är i den uppgiften lika viktigt att kunna reflektera över läroprocesser som över innehållet i undervisningen. Många behöver bli rustade i både pedagogik och teologi för att jordmånen ska bli så bördig som möjligt.

Undervisning leder inte alltid till lärande. Det kan vara provocerande för den som har uppgiften att undervisa. I det sättet att förstå lärande och undervisning är undervisning den aktivitet som någon förbereder för att en förmedling av kristen tro ska kunna ske. Det ska inte tolkas som synonymt med föredrag, utan innehåller många metoder. Det är ett hantverk att välja metoder som blir rätt för gruppen, sammanhanget och temat. Men valen är många! Lärande är den (förändrings-) process som pågår hos varje människa som gör att kun-

skapen kan landa och bli betydelsefull i livet. Därför leder inte undervisning alltid till lärande. Ibland landar den inte rätt hos deltagarna och ibland behöver den som leder reflektera extra kring sina egna förberedelser, valet av tema, metoder eller sammanhanget. Som ledare har vi ansvar att förbereda och skapa förutsättningar för lärande men trots detta behöver vi vara medvetna om att vi inte vet vad människor lär sig.

LÄRANDE SKER hela tiden i alla möten med människor, rum, konst, lyssnande, texter och mycket mer under dagen, inte enbart i organiserad undervisning. Därför har förhållningssättet, rummet, den skapade tryggheten, det vill säga HUR vi undervisar lika stor betydelse som VAD vi undervisar. Det är en samverkan mellan

”Det är en **samverkan mellan pedagogik och teologi** som ständigt är i rörelse när undervisning bedrivs i kyrkan.

pedagogik och teologi som ständigt är i rörelse när undervisning bedrivs i kyrkan.

Biskoparna skriver i biskopsbrevet ”och lär dem”, att en målsättning med Svenska kyrkans undervisning är att föra människors hjärtan närmare evangeliet. Det handlar, tänker jag, om att livet får rymmas i de stora berättelserna som finns i kyrkans hela tradition, allt från artefakter till berättelser och liturgi. Men för att det mötet ska bli relevant och på riktigt för människor behövs det nycklar som öppnar valv efter valv av fakta, förståelse, förtrogenhet och färdighet i mötet med allt vad traditionen rymmer. Undervisningens nycklar öppnar upp för vilka berättelser som finns gömda där. Dessa nycklar bär vi var och en, alla vi som mött någon del av traditionen, och vi har också rätt att ge dem vidare. Som kyrka och församling behöver vi därför arbeta med en strategi som säkrar att undervisning sker både brett och djupt genom hela livet. Så klart behöver vi kvalitetssäkra den undervisning som ges. Men det innebär inte att vi ska smalna av uppdraget att undervisa till några få experter utan snarare att vi ska rusta många! Trons språk är inte ett åldersindelad språk, jag tror att vi ska låta människor med olika bakgrund, åldrar och erfarenheter få mötas för att dela liv och prata tro. Erfarenhet av Gud och tro kan alla dela på många

olika sätt, inte bara de som är lika gamla eller har samma erfarenhet. Det blir för smalt, olikhet behöver mötas, då sker ett teologiserande och tron kan fördjupas. Många måste bjudas in att vara med.

ALLA MÄNNISKOR har rätt till de stora berättelserna, biskoparna går så långt i sitt biskopsbrev att de kallar det allemansrätt. Allemansrätten i naturen innebär både en rättighet att röra sig i naturen, vilket i förlängningen leder till en jämlik folkhälsa, välbefinnande och god fysisk och psykisk hälsa, men också att vi behöver ta hänsyn till varandra och förutsättningarna i naturen.

” Vi har olika **förutsättningar** men **allas liv och erfarenheter** är lika viktiga.

Vi behöver bedöma situationen och avgöra vad som är lämpligt i just det landskapet vi vistas i. Så vad betyder det om vi översätter det till de stora kristna berättelsernas allemansrätt? Om vi, alla anställda, ideella, barn och unga, vuxna och förtroendevalda fortsätter att berätta om det vi har hittat och det som är viktigt för vår tro i våra liv då kommer vår undervisning bli både bred och fördjupande smal - precis som det behöver vara för att vi ska nå många människor. Vi har olika förutsättningar men alla liv och erfarenheter är lika viktiga. Därför behöver Svenska kyrkan rusta många medarbetare i detta viktiga arbete. Vi behöver ha en bred förståelse för vilka som är medarbetare där dopet

är vår grundläggande vinning och genom det har vi fått ett uppdrag att leva som lärjungar till Jesus och föra berättelsen vidare.

Strängnäs stift har just nu lärande och undervisning som fokusområde och har framförallt valt att utgå från dopet. I de olika spåren är dopet en livstydning, ett sätt att tolka sitt liv. Dopets berättelse rymmer så många berättelser. Här finns berättelsen om att föra evangeliet vidare. Korsets berättelse. Hoppet. Vattnet som renande och livsviktigt men också livshotande. Förlåtelsens verklighet och många fler berättelser. Allt som livet rymmer, rymmer också dopet.

Målet är att rusta många medarbetare i församlingar att kunna vara bärare av en förståelse av dopet som något mycket större än en enstaka händelse en gång i livet - både att se det som en resurs i sitt eget liv och kunna berätta för andra. I dopets berättelser finns en hel nyckelknippa att öppna många olika valv så att flera andra berättelser i vår kristna tradition träder fram. Vi behöver vara många ”nyckelbärare” för att föra den traditionen vidare.

SÅ TILLBAKA till stenen där ”det hemliga skrinets bärare” har uttalat sin bestörtning över att Jesus dog. Som ni vet fortsätter berättelsen, det finns fler dagar i påskens berättelser som rymmer glädje och hopp när Jesus uppstår. Det blev en glädje också bland barnen på Sörmlandsleden den här dagen när de fick leta efter ägg som rymmer både död och liv i en ny skogsglänta. Och kanske är några av de barnen nu nyckelbärare i sina liv!

HELENA ÅHLIN

Gå på kurs!

Döpt till ett uppdrag – Trons insida

Välkommen till en fördjupande och inspirerande utbildning, vare sig du är alldeles ny eller erfaren, ideell medarbetare

Två dagar på Stiftsgården Stjärnholm i september samt sex digitala heldagsträffar under året. Avslutningsdag i Strängnäs domkyrka i december.

KOSTNAD: 1 500 kr inkl övernattnings, mat och material.

ANMÄLAN: www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/doptillettuppdrag

UTBILDNINGSANSVARIG: Helena Åhlin, stiftspedagog 0152-234 74

Under kursen möter du föreläsare som biskop Johan Dalman, teol dr Fredrik Santell, Anna Norrby Svenska kyrkans utbildningsinstitut, Cristina Grenholm, kyrkosekreterare hos Ärkebiskopen, domprost Christofer Lundgren och teol dr Jan Eckerdal.

Årets strängnässtiftare

FOTO: ANNA BLÄDER

PRISADE. Per och Johannes Söderberg, far och son som båda är präster och tv-producenter, har ägnat en stor del av sina liv åt att producera gudstjänster och helgmålsringningar för Sveriges Television.

Med motiveringen "... för att framför och bakom kameralinsen med Kristus gått genom stängda dörrar – gjort Honom känd och älskad." belönas de nu med utmärkelsen Årets Strängnässtiftare 2022.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA MR DAGARNA
Conventum Örebro | 17-18 november 2022

TEMA:
RÄTTEN TILL ETT LIV I TRYGGHET OCH SÄKERHET

För möte med barn från Ukraina

Bibelsällskapet har biblar på många olika språk. Nu kan du även beställa biblar för barn på ukrainska och på ryska. <https://bibelbutiken.se/>

Kyrkvindarnas hemligheter – boken för taknördar (och andra)

INOM projektet *Medeltida taklag i Strängnäs stift* har 115 kyrkvindar undersökts. I 81 av dessa finns hela eller delar av takstolar från medeltiden. Resultatet finns nu i boken *Kyrkvindarnas hemligheter*.

– Den här kunskapen är avgörande för att förvalta denna del av kulturarvet på ett bra sätt, säger Dag Forsblad, stiftsantikvarie på **Strängnäs stift**.

Projektet har Strängnäs stift drivit tillsammans med Sörmlands-, Örebro- och Stockholms läns museum sedan 2013. Det övergripande syftet har varit att få en ökad förståelse för och kunskap om medeltida hantverkare, byggnadsprocesser och träkonstruktioner.

– Förhoppningsvis bidrar boken också till ett ökat intresse för vårt gemensamma kulturarv, även de delar som inte är så kända eller tillgängliga, säger Dag.

Beställ boken via Sörmlands museums webbshop: <https://butik.sormlandsmuseum.se/bocker>

Sommarkryss

BILD: ISTOCKPHOTO.COM

Korsordsmakare: Hanna Fredholm

UMAMI ÄR EN		GERSH- WIN		KANSKE MED I BADET		HAR EN OJÄMN YTA		HEJ		KATT- VAPEN		GE RESPONS	
→				→						→		SEGER- TECKEN ÖVRE GRÄNS	
								MEST HELA TIDEN					
JORD- SKORPA				ÄR RUTI- NERAD		TONÅRS- PLÅGA		VATTEN- DRAG SNURRIG I BOLLEN					
PYTON- ORM		SLÄKT MED FASAN		ETT ANNAT ORD FÖR SOMMAR- KYRKA									
STÅR FÖR KOST- NADEN		SÄMSTA MÖJLIGA BETYG		FRÅN- SLAGEN LJUD- DÄMPARE		SOM SIFFRA MEN KORT				↓		KAN INTE VANTA	
KLOSTERRUIN VID KUNGSBERG PÅ FÖGDON		HÄN- VISNING		FÄGEL I PS 103:5 ASSIETT		BRÄK- MAKARE		STÅ I LÄGOR		PIGG OCH VITAL		SVÄ- VANDE	
→								MAINE COON ÄR EN		BOT- GORARE		TA SIG EN TITT SÄTT ATT TALA	
OCH		STRECK- KOD ANTRO- POID		ÅTER KROG- GÄST SVULLNAD		STOR- SLAGEN- HET				OHYRA BEN- STRÄCK- ARE			
→				FALLA RIKLIGT ELANDIG		TIO INGÅR I STRÄNGNÄS STIFT		→				HAR MÖJ- LIGHET	
3,4 DEL AV FÖRLOPP				RIDDER- SKAP		INHEMSK VALUTA		STRÅLA PÅ VÄST- KUSTEN				↓	
→				NUMMER TVÅ I SKALA		EVAS ANDRA SON		FÖRKORT- NING VID TVEKAN		VARA PÅ DÄLIGT HUMÖR			
MAGNUS SOM VAR BISKOP I STRÄNG- NÄS PÅ 1500-TALET		→				TVÅRA VID OMBYT- LIGHET				GULD- MEDAL- JÖREN			

Facit hittar du på www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/portalen (fuska inte)

Viktigt med hållbarhet för miljö

Prästlönetillgångar förvaltar jord, skog och fonder för församlingarnas

Komplicerat och svårt. Men också fantastiskt roligt säger Petra Odén om sitt arbete som egendomsförvaltare för området som heter Prästlönetillgångar i Strängnäs stift. Det handlar om att skapa bästa möjliga uthålliga totalavkastning av mark, skog och de fonder som man förvaltar. Allt för att församlingar och pastorat ska kunna utföra Svenska kyrkans uppdrag och förkunnelse.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR ÄR kort sammanfattat mark och tillgångar som församlingar förr i tiden hade för att kunna ge prästerna lön. Sedan 1995 är det stiftet som förvaltar egendomarna. Tidigare skötte församlingarna det själva, men det blev mer effektivt med en samlad kompetens och samordning på stiftet. Avkastningen som blir av jord, skog och fonder delas sedan ut till församlingarna varje år, lika stor andel som man bidrog med.

– Alla församlingar har alltså ett andelstal efter den förmögenhetsmassa man lämnade in, förklarar Petra. Det betyder att en väldigt liten församling kan få förhållandevis mycket pengar från Prästlönetillgångarna varje år, jämfört med en större stadsförsamling som kanske inte ägde så mycket jord och skogsmark som den lilla församlingen gjorde.

Prästlönetillgångar (PLT) har tre verksamhetsområden.

– Det är jord, skog och fond. I alla områden handlar det om att förvalta effektivt och bra, för att kunna ge församlingarna så mycket pengar som möjligt, berättar Petra Odén.

I OMRÅDET jord finns alla nyttjanderätter, det vill säga exempelvis arrenden av mark eller att någon hyr en byggnad, eller ingår avtal om jakt och fiske. Skog handlar om skogsbruk, alltså att plantera, röja, gallra och till sist avverka.

– Vi är inte ett "skogstungt" stift. I Strängnäs stift har vi köpt in tjänsten med skogsförvaltning av Häradskog, så de utför det rent operativa arbetet med den skog vi förvaltar. I andra stift inom Svenska kyrkan ser det annorlunda ut, berättar Petra Odén.

När det gäller området fond är det kapitalförvaltning efter ett placeringsreglemente som styr och Prästlöne-

” Vi strävar efter att arbeta **hållbart och etiskt** för både människor och miljö

tillgångarna följer också de policys som Svenska kyrkan har kring etik och hållbarhet.

HELA PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA, förmögenheten, är ett slutet system. Nytt kapital varken tillförs (i alla fall mycket sällan) eller utgår. Däremot sker förändringar mellan placering av kapitalet i fast egendom och prästlönefond.

– Som tjänstemän och företrädare för Prästlönetillgångar och Svenska kyrkan har vi ett tydligt uppdrag. Det uppstår ibland konflikter mellan olika intressen och vi måste kunna navigera i det. Som tjänstemän utgår vi från exempelvis Kyrkoordning, miljölagar, Biskoparnas klimatbrev, reglementen och riktlinjer. Vi strävar verkligen efter att arbeta hållbart och etiskt för både människor och miljö, så långt det bara är möjligt, säger Petra Odén.

Men det är ett komplext arbete med många aspekter som gör att arbetet blir svårt.

– Ja...det finns stora utmaningar att balansera alla värden. Vad blir bäst för skogen... på längre sikt, för människor i närområdet och för församlingen? Ibland finns inga tydliga och rätta svar. Eller när exempelvis Svenska kyrkans vilja att bidra till samhället med

och människor räkning

Petra Odén,
egendomsförvaltare

att producera förnyelsebar energi, krockar med att få människor och församlingsbor vill ha solceller eller vindkraftsverk där man bor. Det är en balansgång hela tiden, säger Petra.

Till det kommer förväntan att kunna dela ut pengar till verksamhet.

– Strängnäs stift har ett relativt sett stort fondkapital, det gör att vi tidigare har haft en gynnsam utveckling. Nu ser vår omvärld annorlunda ut och Prästlönetillgångarna påverkas av höjda räntor och hög inflation, förklarar Petra.

Sedan en tid strävar Prästlönetillgångarna efter att ha en jämnare utdelning mellan åren än tidigare. Det innebär att det blir lättare för församlingarna att planera och budgetera.

– Enkelt förklarat får, och kan, vi nu spara en liten pott till ”sämre” år, så församlingarna ändå kan få ungefär samma storlek på sin del varje år. Det ger en bättre stabilitet för församlingarnas verksamhet, hoppas Petra.

För det är ju det som är uppdraget i grunden, att vara med och finansiera delar av den kyrkliga verksamheten.

PIA ANDERSSON

Vi som arbetar med Präst- lönetillgångar på stiftskansliet

PLT är ett litet tajt team där man delvis hjälps åt och delar på vissa uppgifter exempelvis att svara på frågor.

Egendomsförvaltare:

Petra Odén har huvudansvaret för verksamheten med budget och resultat. Hon har även ett arbetsledaransvar.

Handläggare:

Isak Nygren handlägger och bereder olika ärenden. (fram till årsskiftet kommer Jonas Lindeberg vikariera på tjänsten).

Administratör:

Jessica Horvat har hand om bland annat diarieföring, löpande ekonomi och fakturering. Hon är också sekreterare i Egendomsutskottet.

Vem, vad och hur?

Svenska kyrkan förvaltar skog och mark över hela Sverige – från Karesuando i norr till Smygehuk i söder. Tillgångarna går under namnet Prästlönetillgångar, eftersom de en gång i tiden kom till för att avlöna prästen. Nu ingår även fonder.

Prästlönetillgångar i Strängnäs stift, med tre anställda medarbetare, har hand om förvaltningen och fördelar avkastningen. I juli varje år fördelas pengarna till församlingarna utifrån den andel tillgångar som man bidrog med in i systemet 1995.

- Pär, ser du skogen?
- Nä, alla träden är i vägen.

Egendomsutskottet

Egendomsutskottet har ansvar för Prästlönetillgångar (PLT) utifrån delegation från stiftsstyrelsen och har beslutanderätt i många frågor. Strängnäs stiftsstyrelse väljer sju ledamöter (samt sju ersättare) till utskottet som träffas ungefär sex gånger per år.

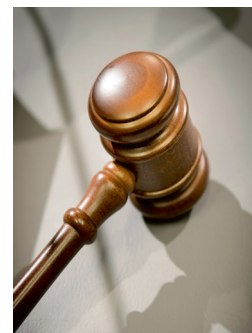
Egendomsutskottet beslutar om budget och bokslut, ibland även om enskilda ärenden (köpa/sälja) men framförallt om policys, principer och riktlinjer.

Ordinarie ledamöter 2022-2025

Tomas Fors (ordförande)
Arne Närström (vice ordförande)
Christina Södling
Håkan Trygg
Niclas Fournier Winghamre
Johan Schenström
Annica Zetterholm

Ersättare:

Jan-Olov Karlsson
Niklas Nilsson
Benny Larsson
Erik Nilsson
Ewa Sohlborg
Curth Jacobsson
Lennart Ygstedt

LÄGERLIV. Styrelsen för Svenska Kyrkans Unga i Strängnäs stift är ofta på Stiftsgården Stjärnholm. Det är mycket som ska planeras inför läger för barn och unga. Allhelgonalägret är ett av de läger som Svenska kyrkans unga arrangerar.

”Alla ska känna sig älskade”

Malin Söderman, nybliven ordförande i Svenska Kyrkans Unga i Strängnäs stift

Hur hamnade du i Svenska kyrkans värld?

– Min ena syster var ganska mycket i kyrkan, bland annat sjöng hon i kören, men min familj var nog egentligen inte så ofta i kyrkan. Mer som de flesta, som tradition på julen. Jag hittade kyrkan när jag konfirmerade mig. Mitt kompisgäng i grundskolan bestämde att vi skulle konfirmera oss ihop. Så på den vägen är det, fast det är nog bara jag som ”blev kvar”.

Varför valde du att engagera dig i Svenska kyrkans Unga?

– Jag kom med i Grödinge församlings ungdomsgrupp och lokalavdelning, och vi åkte bland annat på flera Allhelgona läger på stiftsgården Stjärnholm som Svenska kyrkans Unga ordnar. Det var jättebra och roligt.
– Och när jag för cirka tre år sen fick frågan från en kompis i styrelsen om jag inte ville vara med svarade jag ja. Det ville jag.

Vad får dig att trivas i Svenska kyrkan, i gudstjänster eller i annan verksamhet?

– Jag känner mig hemma och det är ett så öppet klimat. Svenska kyrkans unga är en plats där alla får och kan vara med, någonstans att höra hemma. Det kan annars vara ganska svårt för ungdomar att känna sig trygga och bli accepterade.

Vilka frågor brinner du lite extra för?

– Jag vill att alla ska känna sig älskade. Att det finns en plats för alla även om det ibland är tufft.
– ...och jämställdhet och det internationella arbetet för andra delar av världen. I Strängnäs stift arbetar Svenska Kyrkans Unga mycket med Act Svenska kyrkan, det känns viktigt.

Finns något som hela vår kyrka borde bli bättre på?

– Kanske möten och träffar för alla åldrar tillsammans. Inte separata olika grupper för olika åldrar. Både yngre och äldre behöver träffas, vi tänker dessutom olika om tro och livet.

Du studerar för att bli snickare, varför då?

– Jag tycker om att arbeta i rörelse. Jag har alltid haft svårt att sitta still så ett kontorsarbete är inget för mig. Sedan jag var liten har jag alltid byggt kojor så tror det är där intresset började.

Vad ska du göra i sommar?

– Förutom att styrelsen bland annat är delaktiga i stiftets Life-läger, så ska jag åka till Gotland. Jag har också min familj lite utspridd i landet så det blir också en liten ”turné” till dem.

Malin Söderman

ÅLDER: 21 år

BOR: Nu i Tumba/Stockholm, men uppvuxen i Grödinge

AKTUELL SOM: Nyvald ordförande i Svenska kyrkans unga i Strängnäs stift

GÖR: Pluggar på komvux för att (troligen) bli snickare och arbetar extra på McDonalds

INTRESSEN: Jag gillar att baka och att träna på gym, så det gör jag. Hinner tyvärr inte med så mycket mer.

Hur blir Gud ärad i det du gör?

”Så att Gud blir ärad” är temat som biskop Johan valt för dagarna tillsammans med kyrkomusiker och församlingspedagoger. Under två dagar möts man på stiftsgården Stjärnholm för gemensamma föreläsningar, gudstjänster och mingel, men också delade workshops och mer yrkesspecifika miniseminarier.

Dessutom samlas alla kyrkomusiker för att tillsammans bilda *Collegium Musicum* (kyrkomusikerkör).

Kören kommer att ledas av Mats Bertilsson, dirigent, och domkyrkoorganist Torvald Johansson som ackompanjator. Kören medverkar i sändningsmässan 8/9 men fler kan lyssna vid en stor konsert i Strängnäs domkyrka i februari 2023. Det blir maffigt!

- **Plats:** stiftsgården Stjärnholm
- **För:** Kyrkomusiker och församlingspedagoger
- **Dag o tid:** 7-8/9, start klockan 9.00 med dropin-kaffe.
- **Anmälan** stänger den 16/6 internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift
- **Se hela programmet:** <https://internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift/program-september>
- **Frågor och kontakt:** Marie Westling, stiftspedagog
Maria Säfsten, stiftsmusiker

SEPTEMBER

5-6/9 Introduktion i diakoni

Kursen ger en översikt om diakoni och hur det kan se ut i olika församlingar. Efter kursen kan du mer om diakoni och hur du kan bidra i diakonins uppdrag. För församlingsanställda som värdinnor, vaktmästare, diakoniassistenter, pedagoger, musiker, administratörer, komminister och ideella medarbetare. På stiftsgården Stjärnholm.

7-8/9 Biskopens möte med församlingspedagoger och kyrkomusiker

På stiftsgården Stjärnholm samlas vi kring temat ”Så att Gud blir ärad”.

23-24/9 Att vara kyrkvärd och gudstjänstvärd

Välkommen till en kurs på vackra stiftsgården Stjärnholm som introducerar och inspirerar till uppgiften som kyrk- och gudstjänstvärd. Kursen riktar sig både till dig som är ny i uppdraget och till dig som haft uppdraget en tid.

24/9 Takeoff

Takeoff är en dag för dig som är 15 år eller äldre; nykonfirmerad, ung ledare eller med i en ungdomsgrupp. På stiftsgården.

27-29/9 och 15/11 Utvecklande ledarskap

Utbildningen omfattar sammanlagt fyra dagar, tre dagars grundutbildning samt en fördjupningsdag. För chefer och ledare med delegerat personalansvar i Strängnäs stift. På Solliden, Svenska kyrkans kursgård, Örebro.

OKTOBER

8/10 Barnkördag ”Mitt hjärta brusar av härliga ord”

En inspirationsdag med tema barnkör och orgel, för barn i årskurs 1-5 (7-11 år) i Strängnäs stift. På stiftsgården Stjärnholm.

14-16/10 Läger för små konfirmandgrupper

Kanske är det svårt att åka på läger när församlingen har få konfirmander och få medarbetare? Kom på ett gemensamt läger för små konfirmandgrupper tillsammans med andra församlingar som också har en liten grupp! På stiftsgården Stjärnholm.

18/10 Diakoniarena 2022

Välkomna till en digital fortbildningsdag i diakoni den 18 oktober. Gemensam inspiration och arbetspass på temat: Diakoni - Omsorg om medmänniskan och skapelsen.

UNDER LÄNGRE TID

Andlig vägledning i grupp under läsåret 2022-2023

Programmet inleds den 25-28 september med en retreat på Bjärka-Säby och fortsätter sedan med gruppträffar varje månad under två terminer. För medarbetare och ideella.

Konfirmationsläger 2023

Konfirmationstiden brukar beskrivas som ett minne för livet. En tid av stark gemenskap och många roliga upplevelser där frågor om kärlek, tro och liv får stå i centrum. Konfirmandlägret på Stjärnholm är uppbyggt kring tre läger; två veckoslutsläger, i november och mars/april, och sedan ett sommarläger under sommarlovets tre första veckor.

Så får du en bikinikropp:
Ha en kropp.
Ta på en bikini. Klart!

Som vi ber – så lär vi

ATT KONFIRMANDER alldeles i början av sin läsning får lära sig vad det innebär att fira gudstjänst faller sig ju helt naturligt. Mindre ofta tänker kanske vi, lite mer garvade kyrkogångare, på hur även vi får oss en teologisk miniföreläsning var gång vi deltar i en gudstjänst.

Alltsammans börjar så snart vi klivit över tröskeln. Oavsett om kyrkan vi kommer till är äldre eller modern anar vi av inredningen att vi har att göra med traditioner som går långt tillbaka i tiden. Det här är de långa linjernas plats.

Så välkomnas vi av en kyrkvärd, får vår psalmbok och slår oss ner i en bänk. Nu ringer klockorna: ”Ja just ja, kyrkan inbjuder brett – hela nejden är välkommen”. Orgeln tar ton och preludierar första psalmen: ”Så spännande, så många olika psalmer det finns – och från så många olika tider”. Redan här anar jag hur rik och mångfasetterad kyrkans tradition är. Många olika andliga resrutter är välkomna.

PRÄSTEN HÄLSAR oss i treenighetens namn och påminner om att den Gud som möter oss som Fader, Son och Ande redan i sitt eget väsen är relation. Religion = relation. I beredelseord, syndabekännelse och avlösning ställs vi inför insikten om livets bräcklighet och vår egen bristfällighet. Syndabekännelsen finns där inte för att trycka ner oss utan för att hjälpa oss se sanningen och inse att vi inte klarar att leva ett rättfärdigt liv på egen hand. Med Guds hjälp och i kraft av att Jesus segrade över döden får vi överlämna detta: ”Ja just ja: detta är inte de felfrias plats”.

Någon ber Dagens bön – ord som i reviderad form inte sällan hängt med i flera hundra år och som påminner oss om hur tidlösa trons och livets frågor är.

Vi lyssnar till tre bibeltexter och så en

predikan. Några av texterna förblir kanske okommenterade – de får vi brottas med på egen hand i övertygelse om att vi inte bara klarar det, utan att texten i sig äger sådan kraft att den mer än väl står stadigt på egna fötter. Vi anar en av reformationens hjärtefrågor.

AV PREDIKAN lär vi oss en del matnyttigt och förstår också att vår tid och det sammanhang vi befinner oss i är platsen för gemensam bearbetning av det kristna budskapet. Den här gången har prästen ordet – i studiecirkeln eller på annat sätt breddas samtalsunderlaget. Evangeliet är en spegel för alla tider.

Nu ombeds vi stå upp. Tillsammans läser vi en av kyrkans allra äldsta texter – trosbekännelsen. Den är starkt förknippad med dopet och en påminnelse om att tro är något vi gör tillsammans. Trosbekännelsen är den samlade kyrkans gemensamma varudeklaration – kortversionen av den kristna trons grundstomme. Vi säger ”vi tror” som ett uttryck för att tron är kollektiv – huruvida varje kyrkobesökare känner sig hemma i varje enskild formulering lämnar vi därhän.

VARE SIG det sker via kollekthåven eller Swish har vi nu kommit till det moment som erinrar oss om delandets gemenskap. I förbönen är det som om kyrkans väggar plötsligt suddas ut. Inför Guds ansikte lyfter vi

fram vardagslivet utanför, ja långt utanför församlingens hank och stör. Gudstjänsten är ingen egenterapi, den omfattar långt fler än de som sökt sig till just den här gudstjänsten. Sådan är den kristna tron – den spränger gränser. I förbönen ber vi också för dem som kommit och gått, dem som döpts och avlidit, och kanske också för några som gift sig. Man gör så i en familj: välkomnar, vårdar minnet av, och välgångsönskar, de som tillhör gemenskapen.

TILLSAMMANS MED nattvardsgåvorna bärs nu korgen med våra pengagåvor fram till altaret som en påminnelse om att vi inte sitter här som konsumenter utan som deltagare i det gemensamma. Vi drar alla vårt strå till stacken.

Så inleds det moment som tillsammans med bibeltexterna och predikan utgör gudstjänstens absoluta epicentrum: mässan.

Kyrkans tradition att dela bröd och vin likt vilken annan måltid som helst har lika långa rötter som kristendomen själv. Av Jesus har vi fått löftet att när vi gör detta i hans namn – ja, då är han mitt ibland oss. Förnuftet förstår det inte. Löftet räcker.

Tillsammans tackar vi för måltiden och sänds med välsignelse av prästen och kanske en avslutande hälsning av diakonen, ut i vardagen för att göra verkstad av det vi varit med om.

Och tänk – utan att vi kanske riktigt varit medvetna om det har vi mitt i allt detta fått en konkret genomgång av vår kyrkas tro, bekännelse och lära.

Som vi ber – så lär vi ju.

BISKOP JOHAN DALMAN

